

IRENA HIRSCHMANN

Lehrbuch der tschechischen Sprache

Band 2

BUSKE

Inhalt

Vorwort 7* | Abkürzungsverzeichnis 9*

Lekce 1 · Oslava narozenin 1

Genitiv plurálu 5 | Pluralia tantum 8

Lekce 2 · Nejen nejstarší most 17

Posesivní adjektiva – singulár 21 | Posesivní adjektiva – plurál 22 |

Stupňování adjektiv 25 | Stupňování adverbii 26

Lekce 3 · Husitství 38

Dativ plurálu 41

Lekce 4 · Černý kůň 55

Číslovky 58 | Čísla s desetinnými místy 60 | Zlomky 60 | Tvoření substantiv 62

Lekce 5 · Učitel národů 69

Rozkazovací způsob 72

Lekce 6 · Karel Hynek Mácha 87

Lokativ plurálu 90 | Města, obce, pohoří 93 | Slovesa se základem -být a -bývat 99

Lekce 7 · Se škodovkami do světa 104

Instrumentál plurálu 109 | Slovesný kmen -stát, -stávat 117 | že... / protože... 118

Lekce 8 · Alfons Mucha – malíř secese 124

Reflexivní pasívum 128 | Opisné pasívum 129 | Nekterá reflexivní a transitivní slovesa 132

Lekce 9 · Hudební skladatel Antonín Dvořák 142

Až – Když – Jestli(že) 146 | Podmínka – Přání – Proč? 151 | Další spojky 153

Lekce 10 · Vztah Čechů a Moravanů k Evropě 160

Verbální substantiva 164 | Verbální adjektiva 165 | Přihláška 168 | Předložky 172

Příloha · Klíč 181 | Přehled některých slovesných tvarů 201 | Přehled stupňování některých přídavných jmen 211 | Přehled stupňování některých příslovcí 213 | Slovníček 215

Im Anschluss an das Lehrbuch der tschechischen Sprache, Band 1, das bis zum Niveau A2 des Europäischen Referenzrahmens führt, können mit Band 2 die Wortschatz- und Grammatikkenntnisse vertieft und erweitert werden. Wer diesen Band durchgearbeitet hat, hat das Niveau B1 des Europäischen Referenzrahmens erreicht und ist in der Lage, umfängliche schriftliche und mündliche Äußerungen zu gegenwartsbezogenen Themen zu verstehen und zu formulieren.

Die zehn Lektionen beginnen mit landesbezogenen Texten oder kurzen Dialogen, gelegentlich ergänzt durch Redewendungen und häufig vorkommende Sätze; danach folgen Grammatikabschnitte mit dazugehörigen Übersichten, weitere Kurzdialoge sowie eine Vielzahl abwechslungsreicher Übungen. Der kommunikative Aspekt, die Verständigung von Mensch zu Mensch, wird ergänzt durch die Vermittlung schriftsprachlicher Kenntnisse. Die Texte greifen punktuell geschichtliche und kulturelle Ereignisse auf und verdeutlichen die enge Verbindung Tschechiens zu Deutschland und Europa.

Grammatische Erklärungen werden durch Beispiele und Sprechsituationen veranschaulicht. Durch die klare Gliederung und den linearen Aufbau der Grammatik lassen sich die Situationen und der Wortschatz je nach Ausrichtung des Kurses problemlos erweitern, z. B. mit Fachterminologie. Zudem kann – obwohl die Lektionen aufeinander aufbauen – unter Berücksichtigung des Vokabulars ein Abschnitt bei Bedarf separat vorgezogen oder wiederholt werden.

Lernenden im Selbststudium wird durch diese Gliederung ein nachvollziehbarer Weg angeboten, der an muttersprachliche Kenntnisse anknüpft.

Im Anschluss an die Grammatikabschnitte kann der neue Stoff jeweils in vielfältigen und interessanten Übungen systematisch eingeübt und vertieft werden.

Den Lektionsabschluss bildet ein weiterer Text oder Dialog. Diese anspruchsvolleren, landesbezogenen Texte sind mit einer wörtlichen Übersetzung (notwendig insbesondere für Lernende im Selbststudium) versehen.

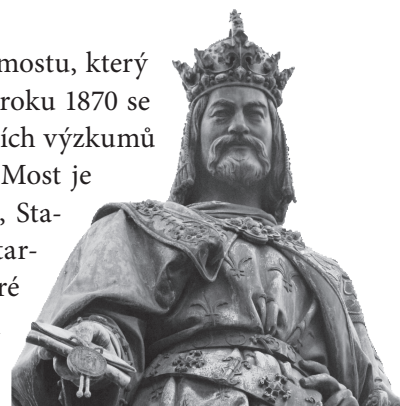
Zur Eigenkontrolle wird der Lösungsschlüssel angeboten. Die mit dem Symbol gekennzeichneten Texte, Dialoge und Übungen sind auf der Begleit-CD zu hören und dienen dem besseren Hörverständnis.

Ich wünsche Ihnen weiterhin viel Freude und Erfolg beim Erlernen der tschechischen Sprache!

■ Nejen nejstarší most (Nicht nur die älteste Brücke) 8

Karlův most je nejstarší pražský most, vznikl na místě **Juditina** mostu, který zničila povodeň v roce 1342. Kamenný neboli Pražský most, od roku 1870 se nazývá **Karlův**, byl založen v roce 1357 Karlem IV. Podle posledních výzkumů zahájil stavbu mistr Otto a dokončil ji v roce 1402 Petr Parléř. Most je po obou stranách opevněn věžemi (Malostranská mostecká věž, Staroměstská mostecká věž). Sv. Jan Nepomucký z roku 1683 je nejstarší plastikou na mostě, kolem světcovy hlavy je 5 hvězdiček, které se údajně objevily nad hladinou, když byl Jan Nepomucký svržen do vody. Dnes zdobí pilíře mostu 30 soch a sousoší světců. Délka mostu je 515 metrů, šířka 10 metrů.

Karel IV.

Karlovo náměstí bylo založeno a vyměřeno v roce 1348 jako hlavní veřejné a obchodní prostranství nově zakládaného Nového Města pražského z iniciativy císaře Karla IV. (1346–1378). Od 15. století to bylo centrum obchodu s dobyt看kem pro celou Prahu, význam postupně klesal ve prospěch Václavského náměstí.

Karlův most

Stála tady kaple Božího těla, vrcholně gotická centrální svatyně z let 1382–1393, ale v roce 1789 byla zbořena. Stojí tu Novoměstská radnice, vrcholně gotická stavba z konce 14. století, která vstoupila do dějin země především defenestrací novoměstských konšelů v roce 1419. Někteří historikové to považují do jisté míry za počátek husitských válek. V 2. polovině 17. století tady vyrostla novoměstská jezuitská kolej s chrámem sv. Ignáce. Karlovo náměstí je v současnosti významnou dopravní a obchodní tepnou Prahy.

Historie **Karlovy Studánky** je úzce spjata s Řádem německých rytířů, kterému celé bruntálské panství připadlo jako konfiskát po porážce stavovského protihabsburského povstání v roce 1620. Zprávy o tom, jak se začaly využívat zdejší prameny k léčebným účelům, pocházejí ze 17. století. Lázně vznikly až o

100 let později, kdy byly provedeny první rozbory zdejších vod a zjistilo se, že obsahují značné množství minerálních látek.

Karlovy Vary Legenda vypráví, že Karel IV. kdysi podnikl loveckou výpravu do lesů, hornatých končin a údolí. Při lovu štal **králův** pes kus divoké zvěře a při jeho pronásledování spadl do tůně, kde tryskala horká voda. Pes začal bolestí výt a lovci přispěchali v domněnii, že jej poranila pronásledovaná zvěř. Přistoupili blíže, vytáhli psa z tůně a pak sami ochutnali horkou vodu.

Psaná historie vřídelního města začíná 14. srpna 1370, kdy Karel IV. udělil existujícímu sídelnímu místu svobody a práva, jaké v té době mělo blízké královské město Loket. O výsadním postavení **Karlovy Varů** svědčí i početná udělená privilegia, která panovníci Čech až do roku 1858 potvrzovali.

Od středověku až do 16. století se v **Karlovy Varech** lidé léčili převážně koupelí. Pitná kúra se u Vřídla začala výrazněji prosazovat až v 16. století na popud lékaře Václava Payera, který vydal 1522 v Lipsku první odbornou knihu o karlovarské léčbě. Doporučil vedle koupelí i pití vřídelní vody. Dalšími horlivými propagátory pitné kúry se v **Karlovy Varech** stali po roce 1600 místní lékaři Michael Reudenius a Johann Stephan Strobelberger. V 17. století začala pitná léčba převažovat a docházelo k extrému, kdy se kolem roku 1750 v některých případech popíjelo denně 50 až 70 koflíků vody.

Karlovy Vary

DIALOG 1

9

Petr: Evo, kam pojedeme letos na dovolenou? Mohli bychom jet třeba do **Karlovyých Varů**. **Pavlova** kamarádka tam byla loni a moc se jí tam líbilo.

Eva: Chtěla bych jet někam, kde je **klidněji**. Do lázní bych jela fakt moc ráda, ale **nejraději** třeba do **Karlovy Studánky**. Je tam prý krásně ... V **Karlově Studánce** je prý **nejčistší** vzduch daleko široko. Ale museli bychom počítat přeci jen s **delší** cestou.

Petr: V jaké nadmořské výšce leží **Karlova Studánka**?

Eva: Je to nedaleko Pradědu a ten má 1492 metrů.

Petr: A jaké je tam počasí? Nechci o dovolené mrznout. Určitě je tam podnebí **drsnější**.

Eva: Ale prosím tě, vždyť lázně leží podstatně **níže**, ve výšce asi 800 metrů nad mořem.

DIALOG 2

10

Eva: **Lepší** bude, když se podíváme na webové stránky. To je **nejrychlejší**, nikde nedostaneme informace **rychleji** a **objektivněji**.

Petr: Už jsem to našla, máš pravdu. **Karlova Studánka** má chráněnou polohu, je tam poměrně mírné, podhorské podnebí.

Eva: Tak vidíš! A v okolí je jehličnatý les, ten má ve **vyšších** polohách charakter pralesa a to už je ta přírodní rezervace okolo Pradědu. A není tam vůbec žádná průmyslová zóna!

Petr: Co se tam léčí?

Eva: Všechno, co se týká dýchacích cest jako astma bronchiální, chronická bronchitida, alergické rýmy, ale nabízí i aktivní dovolenou pro **lepší** zdraví, **vyšší** kondici a kvalitu dalšího života.

Petr: To jsou argumenty! **Nejdříve** tam zavoláme a potom si případně zarezervujeme pokoj!

Eva: Já se děsně těším na naši **nejkrásnější**, **nejtišší** dovolenou, na **nejčistší** vzduch, **nejzelenější** lesy a na **nejdelší** procházky! S tebou ...

► **Cvičení 1** *Určitě znáte tato přísloví! Jak zní v němčině?*

Ranní ptáče dál doskáče.	
S poctivostí nejdál dojdeš.	
Jak ty mně, tak já tobě.	
Ruka ruku myje.	
Není všechno zlato, co se třpytí.	

- alergický, -á, -é Adj.** allergisch
antikvariát, -u m.u. Antiquariat
argument, -u m.u. Argument
astma, astmatu n. Asthma
bezpečnost, -osti f. Sicherheit
císař, -e m.b. Kaiser
čistý, -á, -é Adj. sauber, rein
děsně Adv. sehr, wahnsinnig
diagnóza, -y f. Diagnose
dlouhodobý, -á, -é Adj. langfristig
dojít, dojde Pf. hier: kommen, ich komme
dopravné, -ého n. Transportkosten
doskákat, doskáču se Pf. weiterkommen, ich komme weiter, hier: hüpfen
dozvídat se o, -ám se o Impf., dozvědět se o, -ím se o Pf. erfahren
dýchací, -í -í Adj. Atmungs-
chráněný, -á, -é Adj. geschützt
chronický, -á, -é Adj. chronisch
jednoznačný, -á, -é Adj. eindeutig
jehličnatý, -á, -é Adj. Nadel-
kondice, -e f. Kondition
kulatý, -á, -é Adj. rund
kvarteto, -a n. Quartett
laptop, -u m.u. Laptop
léčit se, léčí se Pf. behandeln, heilen, man behandelt
mírný, -á, -é Adj. mäßig
motiv, -u m.u. Motiv
nadmořský, -á, -é Adj. über dem Meeresspiegel
názor, -u m.u. Meinung
neobvyklý, -á, -é Adj. ungewöhnlich
obnovit, -ím Pf. erneuern
obyčejný, -á, -é Adj. gewöhnlich, einfach
poctivost, -osti f. Ehrlichkeit
podhorský, -á, -é Adj. Vorgebirgs-
podnebí, -í n. Klima
podniknout, podniknu Pf. unternehmen, ich werde unternehmen
podstatně wesentlich
poloha, -y f. Lage
poměrně verhältnismäßig
popis, -u m.u. Beschreibung
postoj, -e m.u. Haltung
Praděd, -u m.u. Berggipfel in der ČR
prales, -a m.u. Urwald
prostorný, -á, -é Adj. geräumig
představa, -y f. Vorstellung
přesvědčovat, -uji/-uju Impf., přesvědčit, -ím Pf. überzeugen
přesvědčivý, -á, -é Adj. überzeugend
přesvědčení, -í n. Überzeugung
přírodní, -í, -í Adj. Natur-
přírodní rezervace, -e n. Naturschutzgebiet
ptáče, ptáče n. Vögelin
ranní, -í, -í Adj. Morgen-
rezervovat, -uji/-uju Impf., zarezervovat, -uji/-uju Pf. reservieren
rýma, -y f. Schnupfen
sbírka, -y f. Sammlung
setkávat se s, -ám se s Impf., setkat se, -ám se s Pf. begegnen, jdn. treffen, zusammenkommen
silniční, -í -í Adj. Straßen-
silniční doprava Straßenverkehr
snímek, snímku m.u. Aufnahme, Foto
stavba, -y f. Bau
studánka, -y f. Brunnlein
svědek, svědka m.b. Zeuge
třípytit se, třpytí se Pf. glänzen, es glänzt
umělec, umělce m.b. Künstler
určit, -ím Pf. bestimmen
verš, -e m.u. Vers
výsadní, -í, -í Adj. privilegiert, ausschließlich
výška, -y f. Höhe
vyzvednout, vyzvednu Pf. hier: abholen, ich hole ab
vzduch, -u m.u. Luft
zabočit, -ím se Pf. abbiegen
základ, -u m.u. Grundlagen
zdraví, -í n. Gesundheit
zlato, -a n. Gold
značka, -y f. Marke
zóna, -y f. Zone

GRAMATIKA A CVIČENÍ

■ Posesivní adjektiva – singulár (Possessivadjektive – Singular)

	přítele:	To je bratrův přítel.	<i>Das ist <u>der</u> Freund</i>	<i>des Bruders.</i>
	kufr:	To je bratrův kufr.	<i>Das ist <u>der</u> Koffer</i>	
	knihu:	To je bratrova kniha.	<i>Das ist <u>das</u> Buch</i>	
	auto:	To je bratrovo auto.	<i>Das ist <u>das</u> Auto</i>	

	přítele:	To je sestřin přítel.	<i>Das ist <u>der</u> Freund</i>	<i>der Schwester.</i>
	kufr:	To je sestřin kufr.	<i>Das ist <u>der</u> Koffer</i>	
	knihu:	To je sestřina kniha.	<i>Das ist <u>das</u> Buch</i>	
	auto:	To je sestřino auto.	<i>Das ist <u>das</u> Auto</i>	

Sg.	m. b.		m. u.		f.		n.	
	-ův		-ův		-ova		-ovo	
Nom.	bratrův	syn	bratrův	kufr	bratrova	žena	bratrovo	auto
Gen.	bratrova	syna	bratrova	kufru	bratrovy	ženy	bratrova	auta
Dat.	bratrovu	synovi	bratrovu	kufru	bratrově	ženě	bratrovu	autu
Akk.	bratrova	syna	bratrův	kufr	bratrovu	ženu	bratrovo	auto
Lok.	bratrově/-ovu	synovi	bratrově/-ovu	kufru	bratrově	ženě	bratrově	autu
Instr.	bratrovým	synem	bratrovým	kufrem	bratrovou	ženou	bratrovým	autem

Sg.	m. b.		m. u.		f.		n.	
	-in		-in		-ina		-ino	
Nom.	sestřin	syn	sestřin	kufr	sestřina	kniha	sestřino	auto
Gen.	sestřina	syna	sestřina	kufru	sestřiny	knihy	sestřina	auta
Dat.	sestřinu	synovi	sestřinu	kufru	sestřině	knize	sestřinu	autu
Akk.	sestřina	syna	sestřin	kufr	sestřinu	knihu	sestřino	auto
Lok.	sestřině	synovi	sestřině	kufru	sestřině	knize	sestřině	autu
Instr.	sestřiným	synem	sestřiným	kufrem	sestřinou	knihou	sestřiným	autem

■ Posesivní adjektiva – plurál (Possessivadjektive – Plural)

	Bratr má	přátelé:	To jsou bratrovi přátelé.	<i>Das sind <u>die Freunde</u></i>	<i>des Bruders.</i>
		kufry:	To jsou bratrovy kufry.	<i>Das sind <u>die Koffer</u></i>	
		knihy:	To jsou bratrovy knihy.	<i>Das sind <u>die Bücher</u></i>	
		auta:	To jsou bratrova auta.	<i>Das sind <u>die Autos</u></i>	

	Sestra má	přátelé:	To jsou sestřini přátelé.	<i>Das sind <u>die Freunde</u></i>	<i>der Schwester.</i>
		kufry:	To jsou sestřiny kufry.	<i>Das sind <u>die Koffer</u></i>	
		knihy:	To jsou sestřiny knihy.	<i>Das sind <u>die Bücher</u></i>	
		auta:	To jsou sestřina auta.	<i>Das sind <u>die Autos</u></i>	

Pl.	m. b.		m. u.		f.		n.	
	-ovi		-ovy		-ovy		-ova	
Nom.	brat rovi	synové	brat rovy	kufry	brat rovy	knihy	brat rova	auta
Gen.	brat rových	synů	brat rových	kufřů	brat rových	knih	brat rových	aut
Dat.	brat rovým	synům	brat rovým	kufřům	brat rovým	knihám	brat rovým	autům
Akk.	brat rovy	syny	brat rovy	kufry	brat rovy	knihy	brat rova	auta
Lok.	brat rových	synech	brat rových	kufrech	brat rových	knihách	brat rových	autech
Instr.	brat rovými	syny	brat rovými	kufry	brat rovými	knihami	brat rovými	auty

Pl.	m. b.		m. u.		f.		n.	
	-ini		-iny		-iny		-ina	
Nom.	sestř ini	synové	sestř iny	kufry	sestř iny	knihy	sestř ina	auta
Gen.	sestř iných	synů	sestř iných	kufřů	sestř iných	knih	sestř iných	aut
Dat.	sestř iným	synům	sestř iným	kufřům	sestř iným	knihám	sestř iným	autům
Akk.	sestř iny	syny	sestř iny	kufry	sestř iny	knihy	sestř ina	auta
Lok.	sestř iných	synech	sestř iných	kufrech	sestř iných	knihách	sestř iných	autech
Instr.	sestř inými	syny	sestř inými	kufry	sestř inými	knihami	sestř inými	auty

➡ **Cvičení 2** *Tyto věci patří Heleně a Petrovi. Doplňte posesivní adjektiva:*

To je Petr..... taška.	To je H..... taška.	To je P..... počítač.
To je H..... bratr.	HELENA PETR	To je H..... počítač.
To je P..... bratr.	To je H..... auto.	To je P..... auto.

To je H..... kamarádka.	To je P..... kamarádka.	To je H..... plán.
To je P..... syn.	PETR HELENA	To je P..... plán.
To je H..... syn.	To je P..... kolo.	To je H..... kolo.

➡ **Cvičení 3** *Doplňte tvary lokativu:*

HELENA ... byt * Mluvili jsme o Helenině bytě.						
JANA jízdenka	PATRIK názor	JULINKA tričko	JARMILA laptop	SESTRA plán	TATÍNEK postoj	KOLEGA představa
.....						
.....						

➡ **Cvičení 4** *Tyto věci patří mamince a bratrovi. Doplňte posesivní adjektiva:*

To jsou b..... hodinky.	To jsou m..... hodinky.	To jsou b..... počítače.
To jsou m..... bratři.	MAMINKA BRATR	To jsou m..... počítače.
To jsou Petr bratři.	To jsou m..... auta.	To jsou b..... auta.

► **Cvičení 5** *Tyto věci patří mamince a bratrovi. Doplňte posesivní adjektiva:*

To jsou m..... kamarádky.	To jsou b..... kamarádky.	To jsou m..... plány.
To jsou b..... synové.	BRATR MAMINKA	To jsou b..... plány.
To jsou m..... synové.	To jsou b..... kola.	To jsou m..... kola.

► **Cvičení 6** *Doplňte a přeložte:*

- ① Jana zná podle mého názoru (am besten) Čapkovy povídky.
- ② Tyto knihy jsou trochu (teurer) , než jsem si myslela.
- ③ Skácelovy básně čtu (öfter) než básně jiných autorů.
- ④ (Am liebsten) si poslechneme operu »Prodaná nevěsta«.
- ⑤ V antikvariátě dostaneme (günstigere) knihy.

► **Cvičení 7** *Tvořte věty podle vzoru (Bilden Sie Sätze nach dem Muster):*

já číst nedávno Čapek povídky	Četla jsem nedávno Čapkovy povídky.
ty už koupit si Viewegh romány	
my dostat Skácel sbírka básní od přátelé	
oni líbit se Dvořák kvarteta	
Eva ještě nevidět Smetana Prodaná nevěsta	
on vidět v antikvariát Palacký Dějiny	
já navštívit někdy v Liberec manžel příbuzní	

► **Cvičení 8** *Nevím, jestli znáš ... Alena bratr ... Alenina bratra.*

ČAPEK POVÍDKA	VIEWEGH ROMÁN	DVOŘÁK KVARTETO	SMETANA OPERA	PALACKÝ DĚJINY	MANŽEL SESTRA
.....					
.....					